

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Кафедра теорії та практики перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)
09 _____ 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія українського та світового перекладу

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 філологія

Спеціалізація: Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська

Освітньо-професійна програма: переклад з англійської мови та другої іноземної українською

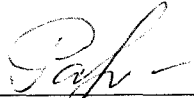
2022 – 2025

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Історія українського та світового перекладу»

Розробник: Єрмоєнко С.В., к.філол.н, доцент, доцент кафедри теорії та
практики перекладу

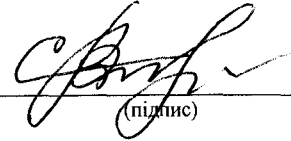
Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу.
Протокол № 1 від "25" 08 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(ІРИНА РАЄВСЬКА)

Погоджено з гарантом ОП

_____ (підпис)

(СВІТЛАНА ЄРЬОМЕНКО)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету РГФ

Протокол № 1 від "26" 08 2022 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(ТЕТЯНА ТЕЛЕЦЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теорії та практики перекладу

Протокол № ___ від. "___" _____ 202__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(ІРИНА РАЄВСЬКА)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____) (ім'я прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість кредитів – 3 Годин – 90 Змістових модулів – 1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки	Обов'язкова	
	Спеціальність: 035 Філологія		
	Спеціалізація: 035.041.Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська Освітня програма: переклад з англійської мови та другої іноземної українською	Рік підготовки:	
		1-й	1-й
		Семестр	
		1-й	1-й
	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	Лекції	
		36 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
Самостійна робота			
54 год.		76 год.	
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Історія українського та світового перекладу» входить до циклу лінгвістичних дисциплін, що формують лінгвістичну базу перекладача. Дана програма становить собою стислий курс історії становлення українського перекладу у системі світового перекладацького процесу. У цьому курсі викладені основні етапи розвитку українського та світового перекладу, становлення перекладацьких концепцій в Україні, Європі та США. Крім того увагу приділено сучасному стану українського перекладу, роботі українських видавництв та он-лайн видань, які видають перекладну літературу.

Основною **метою** даної програми є формування загальних та фахових компетентностей у студентів, поглиблення їх теоретичної бази та вироблення навичок критичного осмислення, аналізу і синтезу надбань українського та світового перекладу. Основна мета обумовлює вирішення наступних **завдань**: окреслення основних етапів розвитку українського та світового перекладу; характеристика становлення перекладацьких концепцій в Україні, Європі та США; ознайомлення студентів з періодичними виданнями, он-лайн виданнями та видавництвами, які працюють з перекладною літературою; порівняння стану сучасного українського та світового перекладу з попередніми етапами розвитку.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

Загальні компетентності:

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК5 Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Фахові компетентності:

ФК3 Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється).

ФК5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК8 Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК10 Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання:

ПРН1 Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН4 Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН5 Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови (мов) і літератури (літератур), що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: основні етапи розвитку перекладацької діяльності в Україні, Європі та США; характеристики та етапи становлення основних перекладацьких концепцій від давнини до сьогодення; творчі доробки перекладачів відповідної епохи та роботу сучасних видавництв у царині перекладу.

вміти: схарактеризувати відповідний етап розвитку перекладацької діяльності в Україні, Європі та США; визначити перекладацькі стратегії та представників відповідного етапу перекладацької діяльності; окреслити сучасний стан перекладу та порівняти його з попередніми.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: Український переклад у контексті світового перекладацького процесу: від витоків до сьогодення

Тема 1. Перекладацька традиція за часів Київської Русі (10-13 століття) та України (14-16 століття).

Тема 2. Відродження перекладацьких традицій у Києво-Могилянській академії.

Тема 3. Адаптація І.Котляревським «Енеїди» Вергілія та початок нового українського перекладу.

Тема 4. Український переклад наприкінці 19-початку 20 століття.

Тема 5. Український переклад у 20 столітті. Журнал «Всесвіт» та видавництво «Дніпро».

Тема 6. Сучасний стан українського перекладу. Видавництва «Старого Лева», «Абабагаламага».

Тема 7. Історія перекладацької думки у Великобританії.

Тема 8. Історія та розвиток перекладу і перекладацьких концепцій у Європі.

Тема 9. Історія перекладацької діяльності у США.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Усього	Денна форма				Заочна форма				
		у тому числі				Усього	у тому числі			
		Л	П	лаб	сам. роб		Л	П	Лаб	сам. роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1: Український переклад у контексті світового перекладацького процесу: від витоків до сьогодення										
Тема 1. Перекладацька традиція за часів Київської Русі (10-13 століття) та України (14-16 століття).	4	4	-	-	-	1	1	-	-	-
Тема 2. Відродження перекладацьких традицій у Києво-Могилянській академії.	4	4	-	-	-	1	1	-	-	-
Тема 3. Адаптація І.Котляревським «Енеїди» Вергілія та початок нового	4	4	-	-	-	2	2	-	-	-

українського перекладу.										
Тема 4. Український переклад наприкінці 19-початку 20 століття.	4	4	-	-	-	2	2	-	-	-
Тема 5. Український переклад у 20 столітті. Журнал «Всесвіт» та видавництво «Дніпро».	31	4	-	-	27	29	2	-	-	27
Тема 6. Сучасний стан українського перекладу. Видавництва «Старого Лева», «Абабагаламага».	4	4	-	-	-	2	2	-	-	-
Тема 7. Історія перекладацької думки у Великобританії.	4	4	-	-	-	1	1	-	-	-
Тема 8. Історія та розвиток перекладу і перекладацьких концепцій у Європі.	31	4	-	-	27	29	2			27
Тема 9. Історія перекладацької діяльності у США.	4	4	-	-	-	1	1	-	-	-
Разом за змістовим модулем 1	90	36	-	-	54	90	14			76
Усього годин	90	36	-		54	90	14			76

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття навчальним планом не передбачені.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття навчальним планом не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ Види завдання	Кількість годин
-------	---------------------------	-----------------

1	Творчий доробок одного з українських перекладачів (на вибір студента) / Реферат (тема 5)	27/27
2	Творчий доробок одного з європейських перекладачів / Доповідь (тема 8)	27/27

9. Методи навчання

Лекції викладача, розповідь, дискусія, обговорення найскладніших і спірних питань, відповіді на питання, робота з основною і додатковою літературою, підготовка і виступи з доповідями, обговорення доповідей, виконання завдань самостійної роботи.

10. Методи контролю і критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання відповідей, оцінювання доповідей/ рефератів, бланковий тест.

Контроль засвоєння змісту курсу здійснюється наступним чином:

1) поточний контроль: за участь у дискусії на лекції студенти отримують 1 бал за кожне заняття (18 балів разом); самостійна робота студента – реферат/доповідь оцінюється 41 балом.

2) періодичний контроль: в кінці змістового модулю 1 проводиться тестова робота, яка оцінюється в 41 бал.

Критерії оцінювання

Оцінка за національною шкалою	Здобувач освіти
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-

	наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом

11. Питання для періодичного контролю

1. Зародження перекладацької діяльності в Україні. Доба Київської Русі.
2. Основні етапи розвитку українського перекладу.
3. Український переклад у 18 столітті.
4. Український переклад у 19 столітті.
5. Український переклад у 20 столітті.
6. Видатні українські перекладачі та їх творчий доробок (на вибір студента).
7. Сучасний стан українського перекладу.
8. Розвиток українського художнього перекладу.
9. Періодизація українського перекладознавства.
10. Перекладацька концепція І. Франка.
11. Перекладацька концепція М. Зерова.
12. Перекладацька концепція О. Фінкеля.
13. Перекладацька концепція Г. Кочура.
14. Перекладацька концепція М. Рильського.
15. Види перекладу за Дж. Касагранде.
16. Переклад Біблії Американською біблійною спільнотою.
17. Лінгвістичні погляди Ю.Найди.
18. Зародження перекладу в Англії.
19. Перший віршований переклад в Англії.
20. Погляди Д. Драйдена на переклад.
21. Перекладацька діяльність Езри Паунда.
22. Перекладацькі концепції М.А.К. Хеллідей.
23. Робота перекладацьких видавництв та журналів в Україні.
24. Переклади української літератури у Європі.
25. Переклади української літератури у світі.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль									Періодичний контроль		Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	Самостійна робота Реферат/доповідь	Тестова робота	
2	2	2	2	2	2	2	2	2	41	41	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційного заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
85-89	B	Добре	
75-84	C		
68-74	D		
60-67	E	Задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

Робоча програма навчальної дисципліни, силабус.

14. Рекомендована література

Основна

1. Коптілов В. Теорія і практика перекладу: Навчальний посібник. К.: Юніверс, 2002. 280 с. Режим доступу: https://archive.org/details/pereklad/Koptilov_Viktor_Teoriya_i_praktyka_perekladu2002

2. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). 5-е вид., випр. і доп. Вінниця: Нова Книга, 2017. 448 с.

3. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням. К.: Факт-Наш час, 2006. 344 с. Режим доступу: https://chtyvo.org.ua/authors/Strikha_Maksym/Ukrainskyi_khudozhnii_pereklad_mizh_literaturoiu_i_natsiietvorenniam/

4. Шмігер Т.В. Історія українського перекладознавства ХХ сторіччя. К.: Смолоскип, 2008. 342 с. Режим доступу: http://shmiher.ho.ua/works/shmiher_istoriya_perekladoznnavstva.pdf

5. Translation. History. Culture : a sourcebook / [translated and edited by] André Lefevere. General editors : Susan Bassnett and André Lefevere. London ; New York : Routledge, 2003. 182 p.

Додаткова

1. Зорівчак Р. Внесок Григорія Кочура до історії українського художнього перекладу : До 95-річчя від дня народження *Зап. наук, т-ва імені Шевченка*. Львів, 2003. Т. 246 : Праці Філол. секції. С. 554-567.

2. Кальниченко О. А. Історія перекладу та думок про переклад у текстах та коментарях : навч. посіб : Ч. 1. Харків : Вид-во НУА, 2005. 132 с.

3. Карабан В.І., Мейс Дж. Translation from Ukrainian into English. Переклад з української мови на англійську. Вінниця: Нова Книга, 2003. 608 с. Режим доступу: <http://194.44.152.155/elib/local/+sk666868.pdf>

4. Корунець І.В. Порівняльна типологія англійської та української мов. Навчальний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 464 с. Режим доступу: https://books.google.com.ua/books?id=JHLQCgAAQBAJ&printsec=copyright&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

5. Ребрій О.В. Сучасні концепції творчості у перекладі: монографія. Харків, 2012. 376 с. Режим доступу: <http://ekhnuir.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/8879/2/monograph-2012.pdf>

6. Чередниченко О. І. Про мову і переклад. К. : Либідь, 2007. 247 с.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://litakcent.com>

2. <https://translationjournal.net>.

3. Ukrainian literature. A Journal of Translations. http://sites.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/about.html#:~:text=Ukrainian%20Literature%20is%20a%20journal,York%2C%20NY%2010003%2C%20USA

4. www.vsesvit-journal.com